

Geschiedenis

1. De Prehistorie

In het Brugse Gruuthusemuseum is een verzameling van silex-werktuigen te vinden die op Ryckvelde werden teruggevonden. Hieruit kan afgeleid worden dat al in **voorhistorische tijden** mensen er hun intrek hadden genomen. Er zijn weinig of geen sporen overgebleven van de bewoners uit de eeuwen daarna. Wel wordt in de Brugse archieven vermeld dat de gemeentenaren na de Guldensporenslag via het 'Ryckveltstratken' naar het kasteel van Male afzakten om het in de as te leggen. Er bestond in 1447 al een 'stede gheheeten te Rikevelde', die ook in 1487 vermeld wordt en op de **kaart van Pourbus** (1562) te zien is. De zeer verschillende namen van de bewoners van het oude kasteel (bv. Rond 1400: 'Jan en Klazine' van Ryckvelde) kunnen erop wijzen dat niet om een adellijk goed ging, maar eerder over een herenboerderij. De tegenwoordige hoeve en het aanpalende herenhuis dateren respectievelijk uit de zeventiende en uit het eind van de zestiende eeuw. Tijdens de 'besloten tijd' leefde de Sijseelse pastoor Pavot er ondergedoken voor de Franse bezetter en een oude gravure die de hoeve en het herenhuis voorstelt, vermeldt 'Monsieur Wautelet' als toenmalige eigenaar van 'Riche Terre'. Uiteraard een foutieve vertaling want de benaming 'Ryckvelde' is waarschijnlijk afgeleid van de vroegere functie van de **landerijen** als **roggevelden**. Anderen verkiezen een etymologische band met 'rigghe', verwijzend naar de zandruggen die na de Duinkerke transgressie (4de tot 2de eeuw voor Christus) achtergebleven waren.

2. In aeternum non commovebitur

Op het einde van de negentiende eeuw kwam het domein in het bezit van de **familie Gillès de Pélichy**.

Vanaf **1913** startte baron Raphael Gillès de Pélichy (1875-1967) met de bouw van het neogotische kasteel. Met de toren en de westflank van het als zomerverblijf bedoelde gebouw kwam hij nog net klaar voor hij, na het uitbreken van de eerste wereldoorlog, naar Nederland uitweek. Het kasteel werd in zijn huidige vorm beëindigd in 1929.

Tijdens de **tweede wereldoorlog** sloeg een bom in in het 'Blauwhuis' van Izegem, de hoofdresidentie van de familie, zodanig dat de kasteelbewoners de rest van de oorlog in Sijsele doorbrachten. Daar moest de adellijke familie het verlies van twee zonen verwerken. André sneuvelde al op 25 mei 1940 in de slag bij Wevelgem als onderofficier in het 4de Linierregiment. Joseph (José) was vrijwilliger in het Belgische Geheime Leger. Hij werd door de Gestapo gevangen gezet en stierf (op 26 oktober 1944) in het concentratiekamp van Gusen-Mauthausen. In **1946** verkoos het gezin Gillès de Pélichy definitief Izegem als verblijfplaats en stond het kasteel Ryckvelde leeg...

3. Die Stunde Null

De nood creëert het orgaan. Deze door Darwin geformuleerde evolutiewet zou ook gelden voor het Europahuis Ryckvelde. Vooral sedert 1954, toen de Europese Defensiegemeenschap en Politieke Gemeenschap door het Franse Parlement gekelderd werden, ontstond bij velen de behoefte om de bredere bevolkingslagen (en de jongeren in het bijzonder) meer vertrouwd te maken met de Europa-idee. Immers, zonder een sterke stuwning van de basis en een grondige mentaliteitswijziging zou een verenigd Europa nog lang een droom van verre kusten blijven. Men kwam tot de vaststelling dat de Europese integratie te uitsluitend een aangelegenheid van 'bewindslieden' en ambtenaren was geweest, zonder dat daaraan een gelijkmatige bewustwording van de bevolking beantwoordde. Het beeld van de stoottroepen die zo ver zijn opgerukt dat ze dreigen van het gros van het leger afgesneden te worden, werd herhaalde keren gebruikt.

Pater Karel Verleye, die in 1949 het Brugse Europacollege had opgericht en er afgevaardigde beheerder van was, dacht na over een concreet middel om in die behoefte te voorzien. Ondertussen had de Franse professor Daniel Villey een propagandistenploeg 'Volontaires de l'Europe' op de been gebracht, ontstond een 'Europese Campagne voor de Jeugd' en zag Altiero Spinelli heil in een 'Congres van het Europese Volk'. **De oprichting van vormings- en ontmoetingscentra, waar de Europese gedachte op een bevattelijke, motiverende en toekomstgerichte manier aan de Europeaan-met-de-pet en aan de jongeren zou bijgebracht worden**, werd sterk door Europegezinde middens bepleit. Die centra kwamen er geleidelijk aan in Duitsland, Frankrijk, Nederland en Italië, meestal zonder van elkaar af te weten. In dit klimaat stelde pater Verleye een concept op voor de stichting van een Europees vormingscentrum in Vlaanderen.

Nadat hij de belangstelling van baron van Caloen, burgemeester van Loppem, voor deze idee gewonnen had, werd gedacht aan een inplanting bij de 'lac van Loppem' waar de baron een landhuis bezat. Na bijna twee jaar wachten werd het echter duidelijk dat dit optrekje niet ter beschikking kon gesteld worden van de nieuwe stichting. Bij zijn odyssee naar een geschikte ankerplaats was pater Verleye ondertussen bij het kasteel van Male terecht gekomen. Ook dat bleek geen haalbare kaart, maar de pater had wel het leegstaande **kasteel Ryckvelde** opgemerkt.

Het neogotische kasteel met aanpalende gronden (uitgezonderd het oude herenhuis, de boomgaard en de moestuin) werd op **1 augustus 1956** voor drie jaar gehuurd via een mondelinge 'bona fide' overeenkomst tussen baron Gillès de Pélichy en pater Verleye. Dit contract voorzag de aankoop van het gehuurde goed binnen de drie jaar. Samen met pater Gregoor Maes (pater Ademar) nam Karel Verleye zijn intrek op Ryckvelde. De daaropvolgende maanden werden door de bewoners benut om met de hulp van vrijwilligers het kasteel, dat bijna tien jaar had leeggestaan, schoon te maken en de allernoodzakelijkste onderhoudswerken te verrichten.

Vanaf de start in 1956 had Ryckvelde **twee doelstellingen**. In het 'moreel verslag over het jaar 1961' staan ze als volgt omschreven:

- '1° (...) aan onze tijdgenoten, waarvan het dagelijkse leven meer en meer in een Europese en internationale dimensie komt te staan, de gelegenheid bieden een inzicht hieromtrent te verwerven door middel van ontmoetingsdagen en uiteraard korte leergangen (maximum tot nog toe drie weken);

- 2° om aan groepen en enkelingen de gelegenheid te bieden, in een kader van vredig natuurschoon, nieuwe inzichten en krachten op te doen voor het uitoefenen van hun maatschappelijke taken en verantwoordelijkheden’.

Die doelstellingen realiseren was in de beginjaren geen sinecure. Ondanks de eerder gebrekkige infrastructuur gebruikten heel wat (buitenlandse) groepen Ryckvelde als uitvalsbasis voor het uitvoeren van hun eigen activiteiten. Stilaan won ook de Europese vormingscomponent aan belang, zelfs in die mate dat er in 1959 een internationale zomercursus ‘Europe Unie, promesse d’ineestimables conquêtes’ van maar liefst twintig dagen kon plaatsvinden.

Nog voor de drie vergunde huurjaren om waren, nl. op 12 maart 1959, ging de verkoop door van het kasteel Ryckvelde, het oude herenhuis en de aanpalende terreinen tussen de familie Gillès de Pélichy en de vzw Paters Kapucijnen Antwerpen. Het herenhuis werd mee aangekocht om te vermijden dat een andere koper het zou benutten ‘in een geest die onverenigbaar zou zijn met de doelstellingen van het Centrum’. Omwille van dezelfde reden, zou in 1990 het Centrum zich nogmaals ‘verplicht’ zien om de boerderij die paalt aan het herenhuis aan te kopen.

Op 29 januari 1960 sloten de paters Kapucijnen en het ondertussen vzw geworden ‘Centrum Ryckvelde’ een overeenkomst voor het gebruik van het landgoed Ryckvelde gedurende een periode van dertig jaar. Aan de toenmalige huurder van het herenhuis werd ook opzeg van de huur betekend. Het domein Ryckvelde stond voortaan volledig ter beschikking van het Europese vormingswerk. Zonder gevaar voor financieel verlies of nutteloos werk konden de eigenlijke aanpassingswerken nu van start gaan. In **1962** had het kasteel al een **logements-capaciteit** van 50 bedden, in het herenhuis konden 15 gasten hun bedje spreiden. De keukeninstallatie werd grondig vernieuwd, de kelderverdieping werd als eetzaal en bar ingericht en op het gelijkvloers kwam een ruime conferentiezaal.

Tijdens de maand juli 1960 vond op Ryckvelde het congres van de Europese Vereniging Onderwijzend Personeel (EVOP), sectie vrij onderwijs plaats. Daar werd het initiatief genomen tot de organisatie van ‘Europese vormingsdagen voor eindejaarsleerlingen uit het middelbaar onderwijs’, vanaf 1961. Het werd bekendgemaakt in de tijdschriften van de EVOP, zowel van het officiële als van het vrij onderwijs en bovendien werd het door het Nationaal Secretariaat van het Katholiek Middelbaar Onderwijs aanbevolen. Als eersten dienden zich het Bisschoppelijk Lyceum van Ieper en de Zusters Annonciaden uit Schaarbeek aan (15-16 november **1961**). Die **vormingsdagen** voor jongeren kenden steeds meer succes en werden in de loop der jaren het uithangbord van het Europees en internationaal werk op Ryckvelde worden. Op 7 mei 1994 kwam Onderwijsminister Luc Van den Bossche naar Sijsele om de 150.000ste jeugdige deelnemster aan een ‘Europadag’ in de bloemetjes te zetten en de leerlingen van het Stella Matutina Instituut uit Lede een les ‘Europese integratie’ te geven.

In 1962 kon de afgevaardigde beheerder in zijn verslag noteren: ‘Ryckvelde krijgt ook een trouw cliënteel, dat ieder jaar terugkomt. Voor het werkingsjaar 1963 zijn reeds 145 dagen door groepen besproken. Op materieel gebied valt er nog veel te doen, doch de tijd van de pioniersstijl is achter de rug. Mocht Ryckvelde, naarmate het groeit ook meer en meer goed doen aan zijn talrijke gasten!’.

4. De jaren zestig: l'imagination au pouvoir

Op het einde van 1965 schreef pater Verleye zelfzeker: 'Tegen het jaareinde werd het trouwens duidelijk dat niet zozeer de graad van Europese bewustwording of de politieke theorieën aangaande Europa, dan wel de reeds ver gevorderde verstrengeling van de nationale economische en sociale belangen met de groei van de Europese integratie alle bestaande machtsgroeperingen – gaullistische en communistische inclus – eenvoudig gedwongen heeft het feit te erkennen, dat een punt bereikt is, waarop geen terugkeer meer mogelijk is naar de oude situatie. Dit is de positieve zijde van de crisis geweest. Zoals de andere Europees-gerichte instellingen en organisaties, heeft het Centrum Ryckvelde dus niet te vrezen, dat het op een verkeerd paard gewed zou hebben en alle gedane moeite vergeefs zou geweest zijn. Zulke overwegingen laten we aan diegenen die achterhoedegevechten leveren, zij het dan ook in grote stijl'.

Toch kende het Europees vormingswerk midden de jaren zestig enkele neerwaartse knikjes, qua deelnemersaantallen. Allicht deed de remmende werking van de Franse regering op het vlak van de Europese éénwording en de nationalistische houding van de andere EEG-lidstaten, bij het grote publiek de indruk ontstaan dat die Europese eenmaking al bij al toch niet zo'n vaart zou nemen. Gedurende zijn hele bestaan zouden de **aantallen cursisten** van het Centrum Ryckvelde trouwens constant **de polsslagen van de Europese integratie** weerspiegelen.

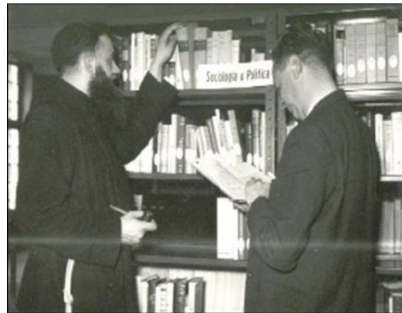
Dat de groepen die met een eigen programma van de infrastructuur van Ryckvelde wensten gebruik te maken bleven toestromen, onderstreepte de nood aan dergelijke (betaalbare) ontmoetingscentra met overnachtingsmogelijkheden.

Niet alleen de **vormings- en conferentiefunctie** kreeg stilaan een zekere renomme, ook het **documentatiecentrum**, samengesteld uit materiaal van de Voorlichtingsdienst van de Europese Gemeenschappen en de Raad van Europa, werd vaak geconsulteerd. De traditie om de cursisten en andere belangstellenden een up-to-date informatiepakket aan te bieden is steeds blijven bestaan. Het aanbod werd later uitgebreid met een hele waaier eigen publicaties en begin van de jaren negentig met een gamma tentoonstellingspanelen.

Al die tijd werden de meeste voordrachten en oefeningen geleid door pater Verleye en pater Vermeeren. Daarnaast werd beroep gedaan op de staf van het Europacollege en op ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en van de Raad van Europa. Alle Europese vormingsgroepen bezochten tevens het Europacollege en maakten ook kennis met Brugge zelf. De buitenlandse groepen brachten gewoonlijk ook een bezoek aan diverse toeristische plaatsen in West-Vlaanderen. Als het om Waalse of buitenlandse bezoekers ging, werd ook ingegaan op het bijspijkeren van hun idee omtrent Vlaanderen en de Vlaamse Beweging. Uit ervaring op het centrum was immers gebleken dat zij vooral de door de media voorgeschotelde sensationele en extremistische kanten van wat er in Vlaanderen gebeurt voor de ogen hadden. Van de vormingsdagen werd gebruik gemaakt om dat 'scheefgetrokken en overwegend antipathiek beeld' recht te trekken en zo bij te dragen tot de 'psychologische verstandhouding onder de verschillende Europese bevolkingsgroepen'.

Eind **1961** werd **pater Joseph Vermeeren** van het College van Aalst naar Ryckvelde getransfereerd. Pater Osmond was niet alleen een bijzonder kleurrijk figuur, maar ook een begenadigd musicus. Veel leerkrachten die de beginjaren van Ryckvelde meemaakten herinneren zich nog levendig zijn sessies 'Muziek, ziel der volkeren', waarbij hij, als afsluiting van een vormingsdag, klanken uit alle continenten in de hall van het kasteel ten gehore bracht. Bijna tot aan zijn dood (januari 1993) stond

hij in voor het onthaal en de animatie van de diverse groepen die op Ryckvelde te gast waren. Tot zijn grote verdiensten hoort zeker de uitbouw van het kasteel tot een residentieel seminarieoord.

In augustus 1967 werd het eerste 'klank- en lichtspel' gehouden op Ryckvelde. Bij de tweede editie (vier uitgeregende opvoeringen), in 1968, kregen ze assistentie van **pater Hugo Gerard** (alias pater Otto), licentiaat politieke en sociale wetenschappen, die rechtstreeks van op de barricaden in Leuven op Ryckvelde was beland. Na een jaar studie aan het Europacollege, zou hij zich vooral ontpoppen tot 'cursusleider' zoals dat toen nog heette, bouwheer, cijfervreter, creatieve geest en auteur. Als lesgever zou hij het niet makkelijk krijgen want de slepende crisis in het Europese eenwordingsproces wekte vooral bij de jongeren de indruk dat Europa als toekomstperspectief weinig zin had. Wel was er een verschuiving van de **belangstelling naar wereldproblemen** (vrede,ontwapening,internationale rechtvaardigheid en ontwikkelingssamenwerking). Bij bepaalde jongeren werden de Europese instellingen vereenzelvigd met het gecontesteerde 'establishment' en nu en dan vlogen de revolutionaire gensters door de leslokalen. Met nieuwe methodes (film, dia's), kanjers van schema's en spitante uitspraken ging pater Gerard het soms balorige jeugdige volkje te lijf. Later ontwikkelde hij dan ook de simulatieoefeningen rond de Oost-West-problematiek en rond de Noord-Zuid-verhouding. Deze laatste bleef tot op heden het meest gevraagde item en een van de paradepaardjes van het Europees en internationaal vormingsprogramma.

Eind van de jaren zestig was Ryckvelde in handen van **drie geestelijken** die best als 'duivels-doet-al' mogen bestempeld worden. Zij stonden gezamenlijk in voor de moderniseringswerken die bijna een constante waren, het verzorgen van de cursussen, retraites, studiedagen, vormingssessies, de dagelijkse leiding en administratie en public relations. Met een enorme werkkraft en heel veel verbeelding slaagden zij erin om al die taken te combineren. Alleen de zorg voor de keuken konden ze met een gerust hart overlaten aan Christiane Dewaele. Vanaf 1957 tot haar pensioen in 1989 heeft ze alleszins meer dan honderdduizend monden gevoed.

5. De grote sprong voorwaarts in de jaren zeventig

Op de algemene vergadering van 5 december 1970 werden de **doelstellingen** van het Centrum Ryckvelde onder de loep genomen en als volgt geherformuleerd:

'De vereniging heeft tot doel de ondersteuning van de werkzaamheden van Ryckvelde, die er op gericht zijn:

- 1° de Europese en internationale samenwerking op basis van culturele, morele en spirituele waarden te bevorderen door het beleggen van studiedagen en vormingssessies en eveneens door middel van publicaties;
- 2° aan belangstellende groepen uit binnen- en buitenland de gelegenheid te bieden Ryckvelde te benutten als ontmoetings- en conferentieoord;
- 3° binnen het eigen werkingskader van het Centrum Ryckvelde samen te werken met gemeentelijke, provinciale en nationale instanties op de terreinen van sociaal-cultureel vormingswerk en permanente opvoeding'.

Op diezelfde vergadering deden zowel Daniel Coens, de kersverse burgemeester van Sijsele en Michel Van Maele, gewezen burgervader van Sint-Michiels en schepen (burgemeester) van Brugge, hun intrede als lid van de vzw.

In de jaren zeventig zouden de verantwoordelijken van het Centrum Ryckvelde er vooral om bekommerd zijn de instelling zodanig te hervormen, aan te passen en uit te breiden dat een volwaardig **Europees en internationaal vormingscentrum voor Vlaanderen** gestalte kon krijgen. De diverse functies van Ryckvelde werden grondig geëvalueerd (de retraite-functie zou langzamerhand afgebouwd worden). Er werd ook voor een personeelstoename gepleit (die zich pas eind de jaren'80 zou doorzetten) en er werden plannen gemaakt om de **infrastructuur** gevoelig uit te breiden. Dit was een absolute noodzaak want vanaf het jaar '70 ging het aantal Europese vormingsdagen weer crescendo en werd het programma van een zogenaamde 'Europadag voor de schoolgaande jeugd' op 16 april 1970 door Minister P. Vermeylen als een klasvervangende dag erkend. Het gebrek aan grotere vergader- en werkruimtes deed zich meer en meer voelen, zelfs in die mate dat groepen moesten geweigerd worden.

In november **1970** werd het **herenhuis** gekocht van de Vlaamse Kapucijnen en werd het dus eigendom van de vzw Centrum Ryckvelde.

De broodnodige grote polyvalente zaal die er ingericht werd, was in april 1973 klaar. Vanaf 1970 tot 1976 dienden de bar en het terras in het herenhuis als cafetaria, waarmee een deeltje van de nodige fondsen werden binnengehaald om alle werkzaamheden te bekostigen.

Op 25 augustus **1972** aanvaardde de Brugse gemeenteraad de aankoop van het domein Ryckvelde (kasteel en omliggende gronden) van de Paters Kapucijnen. In april '73 werd een **erfpachtovereenkomst** voor dertig jaar tussen de Stad Brugge en het Centrum Ryckvelde ondertekend.

Ryckvelde kon dus de jaren zeventig ingaan met voldoende ruim bemeten en goed uitgebouwde infrastructuur, die tevens huiselijkheid en gezelligheid uitstraalde.

Bovendien circuleerden er vanuit enkele openbare besturen plannen waarin Ryckvelde een belangrijke taak of rol werd toebedeeld.

*Vooreerst was er vanwege de gemeente Sijsele een initiatief om een gedecentraliseerd communaal- of indien mogelijk **intercommunaal cultureel centrum** op te richten. Ryckvelde zou daarvan, met behoud van doelstellingen en eigen activiteiten, één of meerdere functies kunnen vervullen. De gemeente gaf er echter uiteindelijk de voorkeur aan een meer klassieke oplossing te verwezenlijken en op 27 november 1971 werd het cultureel centrum 'De Rostune' door Minister Van Mechelen ingehuldigd.*

*Sedert 1967 bestond er ook een plan voor een **gewestelijk park** 'Ryckvelde-Wit-Zand' (ca 300 ha). Deze denkpiste ging uit van 'Mens en Ruimte' en werd overgenomen door de West-Vlaamse Vereniging voor Vrije Tijd, in samenwerking met de West-Vlaamse Economische Raad. Het Centrum zou daarin de rol van onthaalcentrum en 'stimuleringspool' kunnen vervullen, maar door de vroegtijdige dood van inspirator Michiel Zwaenepoel kwam van het project niks in huis.*

*Verder was er nog de denkpiste uit het begin van de jaren vijftig voor de inplanting van een **provinciaal cultureel centrum**, waarbij Ryckvelde ter sprake is gekomen. Pas in 1995 werd de knoop doorgemaakt en besliste de Provincie West-Vlaanderen het oude tolhuis op de Brugse*

Jan van Eyckplaats daarvoor in te richten. Aan de vooravond van de totstandkoming van Groot-Brugge (1971) werd de idee geopperd dat met Groot-Brugge en Sijsele ook enkele aanpalende gemeenten een agglomeratieraad voor een gemeenschappelijk cultuurbeleid zouden kunnen tot stand brengen. Ryckvelde, op de onmiddellijke rand van het toekomstige Groot-Brugge, werd bij de consultaties en terreinverkenningen daaromtrent betrokken. Tot concrete resultaten leidde het echter niet.

De recessie die eind **1973** begon betekende voor vele instellingen als Ryckvelde het begin van een **'overlevingstocht'**. Eens te meer bleek, dat culturele initiatieven bij een economische achteruitgang een van de meest kwetsbare sectoren waren. Dit deed zich voornamelijk voelen op het vlak van de subsidiering (waardoor ook de personeelsbezetting constant op zijn smalst moest blijven), minder op het aantal deelnemers. Na bijna twintig jaar werking had Ryckvelde duidelijk een vrij trouw klantenbestand uitgebouwd. En op dat vlak werd er begin 1976 met vertrouwen naar de toekomst gekeken. Uit het jaarverslag **1975**: '(...) Anderzijds is er duidelijk, niettegenstaande chronische uitingen van nationaal egoïsme, nieuwe hoop gerezen dank zij de beslissingen inzake rechtstreekse Europese verkiezingen voor 1978, Europees burgerschapsbewijs voor 1978, de positieve uitslag van het Brits toetredingsreferendum en de opnemings van Griekenland. Daarbij geeft de diepgaande discussie omtrent de voorstellen van het Tindemans-rapport (Debré en Marchais b.v.) een nieuwe realistische dimensie aan ons vormingswerk, zoals dat ook het geval is tengevolge van het KEVS-verdrag van Helsinki. Om het, wat Ryckvelde betreft, duidelijk te stellen: we ervaren een grotere belangstelling en waardering voor ons Europees vormingswerk vanwege onze cursisten, en hebben weer het bemoedigend gevoel op het goede paard gewed te hebben bij de keuze van onze specialisatie.

Ons werkterrein is **veelbelovend** voor de eerstkomende jaren. Met het vooruitzicht van Europese verkiezingen voor 1978 (later uitgesteld tot 1979 n.v.d.r.) wordt de nood aan Europese informatie als reëel aangevoeld.'

Om de scheiding tussen de werking van Ryckvelde als Europees vormingscentrum enerzijds en als conferentieoord anderzijds te maken, werd op 24 februari 1977 de nieuwe vzw 'Europahuis Ryckvelde' opgericht. Voortaan zou de vzw 'Het Centrum Ryckvelde' zich bezig houden met de materiële onderbouw van de activiteiten van het Europahuis en instaan voor de opvang van groepen die zonder specifieke Europese of internationale studiedoeleinden naar Ryckvelde afzakten. Om dat het lidmaatschap van de FIME (de internationale federatie van Europahuizen) in 1982 opgezegd werd, veranderde de vzw 'Europahuis Ryckvelde' in 1988 van naam en werd tot vzw 'Stichting Ryckvelde' omgedoopt.

In de jaren zeventig heeft Ryckvelde zich volop kunnen ontplooiën rond de **drie pijlers** die in de loop van de jaren waren opgezet. Eerst en vooral als **Europees en internationaal vormings- en informatiecentrum**, vervolgens als **residentieel conferentieoord** en tenslotte als attractiepool binnen de 120 hectaren beschermd **natuurgebied** waarin de infrastructuur gelegen is.

Op 15 juni 1978 kwam Ryckvelde zelfs even aan bod in het Belgische parlement.

Volksvertegenwoordiger G. Devos stelde tegenover de Minister van Nationale Opvoeding dat de belangstelling voor en de kennis van de 'Europese Aangelegenheden' in ons land eerder teleurstellend waren (Blijkbaar is de geschiedenis van de oudheid beter bekend dan de hedendaagse). Daarbij vroeg ze zich af wat de Minister zou doen om 'in het onderwijs de dominerende eigentijdse politieke ontwikkelingen en structuurhervormingen op Europees en wereldvlak beter te doen kennen'. In zijn omstandig antwoord (5 september 1978), vermeldt de Minister ook: 'Regelmatig brengen scholen uit de diverse netten een bezoek aan het Europacentrum te Sijsele waar onder lijding (sic) van Eerwaarde Pater Verleye studiedagen over de Europese éénwording worden ingericht. Deze studiedagen worden materieel gepatroneerd door het Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur.'

6. De jaren tachtig: nieuw élan

Na de 'boom' van 1979 (eerste Europese verkiezingen) daalde de interesse voor het Europa-gebeuren begin van de jaren tachtig aanzienlijk. De klap kwam aanvankelijk eerst in de volwassenenactiviteiten en de internationale groepen. De Europese vormingsdagen voor jongeren konden min of meer op peil gehouden worden (met toch een flinke knik in 1985), ondermeer dank zij het rondschrijven waarmee de Minister van Onderwijs al sedert 1970 de 'rijksinrichtingen voor secundair en hoger niet-universitair onderwijs' poogde te overhalen naar Ryckvelde te komen. De vijftiende verjaardag, in **1981**, van **de aanvang van de Europese en internationale activiteiten** op Ryckvelde, ging dan ook met stille trom voorbij. In een sfeer van economische crisis en aanslepende 'teloorgang van de Europese eenwordingsdynamiek' zou feest vieren trouwens niet echt gepast zijn. Enkel de publicatie 'Brugfiguren voor een verdeeld Europa: Cyrillus en Methodius' zette het zilveren jubileum enigszins kracht bij.

Het begin van de jaren tachtig werd algemeen gekenmerkt door **Euroscepticisme**. Er heerste een ondankbaar klimaat voor Europees en internationaal vormingswerk en het vooruitzicht op de Europese verkiezingen van 1984 kon niet hetzelfde enthousiasme opwekken als de periode voor 1979. Het werkingsverslag 1982 sluit echter af met 'De vaste overtuiging dat een nauwere Europese en internationale samenwerking op langere termijn het enige reddende alternatief voor de bevolking van ons werelddeel blijft, heeft ons voldoende gemotiveerd om onze werking voort te zetten zonder ons te laten ontmoedigen door de betrekkelijke achteruitgang voor wat het aantal bezoekende cursistengroepen betreft'.

In tegenstelling tot de 25ste verjaardag werden de 30 kaarsjes met veel luister uitgeblazen. Op 30 april 1986 waren de leerkrachten op Ryckvelde te gast voor een academische zitting en een feestelijk banket. Het grote herdenkingsfeest ging door op 13 september, met een toespraak door Minister van Buitenlandse Zaken Leo Tindemans over 'het Europa van de burger'.

Dit gebeurde voor het eerst in de bijzonder knusse Lorenzosaal. In zijn tekst 'Dertig jaar Ryckvelde: toch doorgaan met Europa!' schrijft directeur Verleye: 'Wat ons rechthoudt, is de met de jaren sterker geworden overtuiging, dat de Europa-idee – hoe ondermaats ook haar tot dusver bereikte resultaten zijn – toch de beste oplossing biedt voor de grote problemen waarmee we op dit ogenblik in ons continent te maken hebben. Indien dit zo is, dan moet het bijdragen tot de opbouw van een levenskrachtig, geestelijk en cultureel hernieuwd Europa, dat solidair is met de rest van de mensheid, als een morele plicht aanzien worden. Een mooie wensdroom? Voor ons blijft het een van de zinnige

toekomstperspectieven, waar de Europese bevolking nood aan heeft, want zoals het krachtig uitgedrukt staat in de oude Engelse versie van het Boek der Spreuken: 'Where there is no vision, the people perish' (29,18).'

Op die dertigste verjaardag kon Ryckvelde qua infrastructuur beschikken over het kasteel, waar residentiële cursussen voor groepen tussen de dertig en veertig personen konden doorgaan. Voor dagactiviteiten, tot 120 personen, was het herenhuis met zijn grote Europazaal en de audiovisuele Lorenzosaal geschikt.

Wat het cursusaanbod betreft werden aan volwassenen vooral studiedagen en extra-muros voordrachten rond specifieke thema's aangeboden. De Europese vormingsdagen voor jongeren waren ondertussen uitgegroeid tot de 'specialiteit van het huis' en vormden de belangrijkste activiteit. Met die **goed uitgebouwde infrastructuur** en een **groeiend aanbod aan vormingsmogelijkheden** kon een **personeelsuitbreiding** niet lang uitblijven. Tijdens de schooljaren '85-'86 en '86-'87 kon een gedetacheerd leerkracht aan de slag op Ryckvelde. Hij werd in mei 1987, naar aanleiding van de 'Europese Tiendaagse van Brugge', opgevolgd door een fulltime docent en projectleider. In juli '88 kwam ook een administratieve kracht het Ryckvelde-team versterken en in 1990 werd een tweede fulltime docent aangeworven.

7. De jaren negentig: een koerswijziging

In 1992 werd Ryckvelde geconfronteerd met een feit dat de werking grondig zou veranderen. Wegens een negatief brandweerrapport konden sindsdien geen logies meer verstrekt worden in het kasteel. Voor residentiële vormingssessies moest uitgeweken worden naar andere instellingen. Daardoor moest ook de conferentiefunctie van Ryckvelde voor groepen met een eigen programma teruggeschroefd worden tot eendagsactiviteiten. Toch bleven we niet bij de pakken zitten en werd al volop gesleuteld aan plannen voor een nieuw congresgebouw. Maar de plannen voor de Eurocampus werden nooit realiteit.

Het nieuwe élan dat vanaf de jaren tachtig Ryckvelde had aangestoken zette zich quasi onafgebroken verder in de jaren negentig. Vooral de geestdrift rond het 'project 1992' bracht grote aantallen belangstellenden naar Ryckvelde. In 1989 werd de kaap van de **6.000 cursisten per jaar** overschreden en ook de daaropvolgende jaren werden zeer hoge deelnemersaantallen genoteerd. In 1994 ontving Ryckvelde zelfs de 150.000ste deelnemer, die in de bloemetjes gezet werd door toenmalig minister van Onderwijs Van den Bossche. In die periode werden de vormingssessies in een nieuw kleedje gestoken en volgde het aantal studiedagen elkaar in hoog tempo op. Eind van de jaren negentig ging Ryckvelde zich steeds meer toespitsen op het **aanmaken van didactisch materiaal** voor het onderwijs.

De jaren negentig worden echter gekenmerkt door de uitbouw van activiteiten die het best onder de noemer '**dienstverlening**' kunnen gevat worden. Zo sloot Ryckvelde in 1992, samen met de Landcommanderij Alden Biesen uit Bilzen, een beheerscontract af met het departement Onderwijs. Daardoor staan beide instellingen mee in voor de internationalisering van het Vlaamse onderwijs. Dit gebeurt door o.m. studiedagen, het verstrekken van advies en hulp bij het zoeken van een buitenlandse partnerschool. Verder organiseerde Ryckvelde modelprojecten voor klasuitwisselingen, internationale conferenties voor leerkrachten en publiceerden we het tijdschrift 'Eureka'.

Daardoor evolueerde Ryckvelde in de jaren negentig naar een organisatie met **twee belangrijke pijlers: vorming en internationalisering**, vooral gericht naar het onderwijs toe. Twee pijlers waartussen een continue wisselwerking plaats vindt.

Het hoogtepunt van de jaren negentig was toch wel de viering van veertig jaar Ryckvelde. Driehonderd genodigden en een hele schare prominenten waaronder Z.K.H. Prins Laurent en premier Dehaene kwamen Ryckvelde een hart onder de riem steken.

8. Ryckvelde 2000: volle kracht vooruit

Vanaf 2000 volgt het aantal vormingssessies weer zijn traditionele golfbewegingen. Sindsdien kende het Europese integratieproces een nieuwe versnelling. De EU stond heel vaak in de kijker. Onder meer met het Belgische voorzitterschap van de Unie in 2001, de invoering van de euro in 2002, de toetreding tien nieuwe lidstaten uit Oost-Europa en de Europese verkiezingen in 2004. In 2005 stond Europa weer in de belangstelling met de Europese Grondwet.

De jaren waarin de EU voorpaginanieuws is, pieken de vormingssessies opnieuw. De andere jaren stellen we telkens een terugslag vast.

2002 werd opnieuw een jaar van ommekeer. Op 27 februari 2002 stierf de oprichter en bezieler van Ryckvelde, Karel Verleye. Bovendien werd het denken en doen van de werking sterk bepaald door de komst van het nieuwe Vlaamse decreet op het sociaal-cultureel werk. Het doel van een beweging probeert volwassenen over heel Vlaanderen te sensibiliseren, te informeren en aan te zetten tot actie rond een bepaald maatschappelijk thema. Dit kleedje zat Ryckvelde dan ook als gegoten. Vanaf 2005 konden we uiteindelijk starten als beweging. Naast onderwijs wordt de focus nu nog meer gelegd op volwassenen.

2006 moest een echt jubileumjaar worden. Helaas werden de feestelijkheden overschaduwd door het overlijden van Marnix Strubbe die achttien jaar lang een drijvende kracht achter de organisatie was.

De fundamenten voor een vernieuwde werking, met de beweging, zijn gelegd. Hoewel de stichter en bezieler ondertussen overleed, blijven de medewerkers geloven in het belang van het Europese verhaal en in dat van Ryckvelde. Het Europese vuur is nog lang niet geblust op Ryckvelde. Aan de voorbije vijftig jaar wordt dus zeker een vervolg gebreed.